

Зміст

1. Управління активами інституційних інвесторів та адміністрування НПФ.

Загальні результати	2
2. Результати діяльності з управління активами НПФ	3
2.1. Кількість НПФ та КУА, що управляють їхніми активами	3
2.2. Активи НПФ в управлінні КУА та сукупні активи пенсійних фондів	3
3. Результати діяльності з адміністрування НПФ	5
3.1. Кількість учасників, вкладників, пенсійних контрактів	5
3.2. Пенсійні внески і виплати	6
3.3. Структура активів НПФ в управлінні	7

1. Управління активами інституційних інвесторів та адміністрування НПФ.

Загальні результати

Кількість учасників ринку

Компанії з управління активами (КУА)

За 2-й квартал 2023 року загальна кількість **КУА** зменшилася на п'ять, до **294**, хоча у цей період на ринок вийшла одна нова компанія.

Адміністратори недержавних пенсійних фондів (АНПФ)

Кількість **АНПФ** на кінець червня 2023 року не змінилася: **18**. Серед них, як і раніше, було 6 компаній, які здійснювали винятково діяльність із адміністрування НПФ, решта – поєднували її з управлінням активами.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

У квітні-червні 2023 року було **zareestrovano 7 нових ІСІ**. Усі вони були венчурними корпоративними фондами.

Загальна кількість **сформованих ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів**, несуттєво скоротилася і на 30.06.2023 становила **1764** (-11 фондів, або -0.6%).

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Кількість **НПФ в управлінні** станом на 30.06.2023, за даними отриманої звітності, дорівнювала **55** (без урахування корпоративного фонду НБУ). Активами НПФ управляла 32 КУА.

В **адмініструванні** 17-ти АНПФ-членів УАІБ на кінець червня 2023 року, як і раніше, перебували **57 НПФ**: 47 відкритих, 4 корпоративних та 6 професійних.

Страхові компанії (СК)

Кількість **страхових компаній (СК), що передали свої активи в управління КУА**, за перше півріччя 2023 року не змінилася: у червні одна КУА надавала такі послуги **одній** СК.

Активи в управлінні та ВЧА

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

Сукупні загальні активи діючих ІСІ, що перебували в управлінні КУА та досягли нормативів, на кінець червня 2023 року дорівнювали **571 955 млн грн**, за даними звітів фондів (+3.6% за 2-й квартал, +6.9% з початку року).¹ За останні два роки, з червня 2021-го, активи сформованих ІСІ збільшилися на 22.2%.

Вартість чистих активів (ВЧА) усіх сформованих ІСІ за 2-й квартал 2023 року зросла на 5.7%, до **456 580 млн грн**, що було зумовлено як нарощенням активів існуючими раніше фондами, так і появою та стрімким ростом низки нових, попри загальне зменшення кількості (звітів) фондів за цей період (-0.4%). Із початку року ВЧА ІСІ додала 10.7%.

Рух капіталу у відкритих ІСІ у 2-му кварталі 2023 року залишався негативним: **-2.5 млн грн** у вигляді чистого відтоку (однак у травні – чистий притік). Річний чистий відтік продовжував посилюватися: **-39.0 млн грн** на кінець червня.

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Активи НПФ в управлінні КУА у квітні-червні зросли на 4.7%, а з початку 2023 року – на 7.9%.² Станом на 30.06.2023 вони сягнули **2 549 млн грн**.

НПФ в адмініструванні членів УАІБ (незмінні 57 фондів) на кінець червня 2023 року мали **2 552 млн грн** активів (+4.6% за 2-й квартал, +7.8% з початку року).

Страхові компанії (СК)

Активи СК в управлінні КУА у квітні-червні 2023 року додали 14.0%, а за перше півріччя – 19.8%. Усього одна СК і далі залишалася з активами, переданими в управління КУА. Станом на 30.06.2023 ці активи дорівнювали майже **169 млн грн**.

¹ Кількість звітів діючих ІСІ за 2022 рік (станом на 31.12.2022), зокрема, інтервальних та венчурних, була меншою від звичайної/очікуваної, що суттєво вплинуло на динаміку ВЧА (у т.ч. на її знак/напрямок: зменшення кількості звітів було відносно більшим у порівнянні зі скороченням активів).

² Активи НПФ станом на 31.12.2022 та 31.03.2023 – уточнено за даними звітів 54-х фондів, станом на 30.06.2023 – 55-ти фондів із 57 НПФ в управлінні та адмініструванні загалом.

2. Результати діяльності з управління активами НПФ

2.1. Кількість НПФ та КУА, що управляють їхніми активами

Індустрія управління активами недержавних пенсійних фондів у 2-му кварталі 2023 року продовжувала працювати і зростати, попри повномасштабну війну росії проти України, що тривала. Кількісних змін серед учасників галузі практично не відбулося.

Так, за даними УАІБ на 30.06.2023, як і у березні та на початку року, **компаній, які управляли активами НПФ, було 32**. Із них 30 КУА

управляли активами 46-ти відкритих НПФ, три – активами трьох корпоративних НПФ та шість – активами шести професійних НПФ. Всього у червні 2023 року було **55 пенсійних фондів** в управлінні КУА³ (табл. 1).

Таким чином, відкриті НПФ становили 83.6% загальної кількості пенсійних фондів в управлінні (рис. 1).

Таблиця 1. Кількість НПФ в управлінні КУА за видами фондів у 2-му кварталі 2023 року

Вид НПФ	30.06.2021	31.12.2022**	31.03.2023**	30.06.2023	Зміна за 2-й квартал 2022 року	Зміна з початку року	Зміна за 2 роки
Відкриті	45	45	45	46	2.2%	2.2%	2.2%
Корпоративні	3	3	3	3	0.0%	0.0%	0.0%
Професійні	6	6	6	6	0.0%	0.0%	0.0%
Всього	54	54	54	55	1.9%	1.9%	1.9%

* Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ. ** Уточнені дані.

Рис. 1. Розподіл кількості НПФ та вартості їхніх активів в управлінні КУА за видами фондів станом на 30.06.2023 р.

2.2. Активи НПФ в управлінні КУА та сукупні активи пенсійних фондів

Сукупні активи усіх НПФ, включно з КНПФ НБУ, за даними УАІБ та корпоративного фонду Нацбанку, за квітень-червень 2023 року збільшилися на **4.6%**, а за перше півріччя – на **8.2%**, до **4 479** млн грн.

Зростання активів НПФ у 2-му кварталі відбулося в умовах незначного зменшення кількості учасників (-0.1%), але – збільшення кількості вкладників і укладених ними пенсійних контрактів (+0.2% в обох випадках). Основним чинником росту знову була сума інвестиційного прибутку НПФ, що

зросла на 6.1% (після +4.8% за 1-й квартал). Це, як і раніше, сприяло обмеженню негативного впливу на обсяг активів НПФ від випереджальних темпів виплат із фондів порівняно із темпами внесків до них: пенсійні виплати збільшилися за квітень-червень 2023 року на 3.2%, а внески – на 1.9%. А проте, внески за квартал перевищували виплати на 5 млн грн (10.3%).⁴

У сукупному обсязі активів усіх пенсійних фондів частка КНПФ НБУ за 2-й квартал 2023 року зменшилася у межах 43.1% (рис. 1), адже його активи

³ Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ.

⁴ За даними опублікованої НКЦПФР Інформації про стан і розвиток недержавного пенсійного забезпечення України станом на 30.06.2023.

за цей період зросли дещо слабше, ніж решти НПФ у цілому (+4.5%).

Активи НПФ в управлінні КУА у червні були на 4.7% більшими, ніж у березні та на 7.9% порівняно із сумою на початку 2023 року (при збільшенні кількості звітів фондів на 1.9%)⁵. Станом на

30.06.2023, за даними УАІБ, вони досягли рівня понад 2.5 млрд грн, а саме, – **2 549 млн грн** (табл. 2).

Частка відкритих НПФ за вартістю активів в управлінні, без урахування КНПФ НБУ, зросла із 78.0% на початку 2023 року та 78.4% у березні до 79.0% у червні.

Таблиця 2. Вартість активів НПФ в управлінні за видами фондів у 2-му кварталі 2023 року

Вид НПФ	30.06.2021		31.12.2022***		31.03.2023		30.06.2023		Зміна активів НПФ в управлінні за 2-й квартал 2023 року, %	Зміна з початку року	Зміна за 2 роки, %
	Активи, млн грн	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн грн	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн грн	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн грн	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність			
Відкриті	1 571.6	45	1 848.6	45	1 908.7	45	2 012.7	46	5.4%	8.9%	28.1%
Корпоративні	323.7	3	349.1	3	360.0	3	372.8	3	3.6%	6.8%	15.2%
Професійні	157.1	6	165.2	6	166.9	6	163.5	6	-2.0%	-1.0%	4.1%
Всього*	2 052.4	54	2 362.9	54	2 435.6	54	2 549.0	55	4.7%	7.9%	24.2%
КНПФ НБУ	1 646.1	1	1 778.7	1	1 846.7	1	1 930.4	1	4.5%	8.5%	17.3%
Разом**	3 698.6	55	4 141.5	55	4 282.2	55	4 479.4	56	4.6%	8.2%	21.1%

* Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ.

** За даними звітів КУА щодо НПФ в управлінні та даними КНПФ НБУ. *** Уточнені дані.

Відносно найбільше у 2-му кварталі, як і раніше, зросли активи **відкритих** НПФ в управлінні (+5.4% за три місяці, +8.9% за перші півроку 2023). На кінець червня вони сягнули **2 016 млн грн**. При цьому, кількість фондів у цьому секторі, щодо яких отримано звітність, за цей квартал та перше півріччя збільшилася на один (+2.2%), до 46-ти. За останні два роки, з червня 2021 року (включно з понад 16-ма місяцями повномасштабної війни росії проти України), активи цих НПФ також зросли найбільше – на 28.1%. Загалом по усіх НПФ в управлінні КУА вони додали за цей час **24.2%**.

Активи **корпоративних** НПФ в управлінні КУА (без КНПФ НБУ) за квітень-червень зросли на 3.6%, а з початку 2023 року – 6.8%, за незмінних трьох

(звітів) фондів цього виду. Станом на 30.06.2023 їхні активи в управлінні дорівнювали **373 млн грн**.

У **професійних** пенсійних фондах активи в управлінні за 2-й квартал та з початку 2023 року зменшилися: -2.0% та -1.0% відповідно. Обсяг професійних НПФ на кінець червня становив менше **164 млн грн**.

Найбільшими за середнім обсягом активів в управлінні на 30.06.2023 залишалися **корпоративні** НПФ – 124.3 млн грн, у той час як середній відкритий НПФ зріс до 43.8 млн грн, професійний – зменшився до 27.3 млн грн. При цьому один відкритий фонд із 46-ти, мав нульові активи, а ще два, як і раніше, – активи близькі до нуля – як і один із шести професійних НПФ.

⁵ Активи НПФ станом на 31.12.2022 та 31.03.2023 – за даними звітів 54-х фондів з 57 НПФ в управлінні та адмініструванні загалом, станом на 30.06.2023 – за даними 55-ти фондів.

3. Результати діяльності з адміністрування НПФ

3.1. Кількість учасників, вкладників, пенсійних контрактів

За даними 17 адміністраторів, що подали до УАІБ звіти щодо усіх 57-ми пенсійних фондів, які адмініструються членами Асоціації, станом на кінець червня 2023 року **кількість учасників** НПФ становила **873.7 тис. осіб**. Із урахуванням даних щодо одного фонду, звіт якого за попередній квартал був відсутній, за 2-й квартал вона зменшилася на 1 тис. осіб, або на 0.11%. За перше півріччя та за останні два

роки учасників цих НПФ поменшало на 0.16% та 0.22% відповідно.

Серед них на кінець червня, як і у березні та на початку 2023 року, 57.8% становили чоловіки, 42.2% – жінки. Найбільшими підкатегоріями залишалися особи у віці від 25 до 50 років у кожній групі, які разом становили майже 50% усіх учасників НПФ (рис. 3).

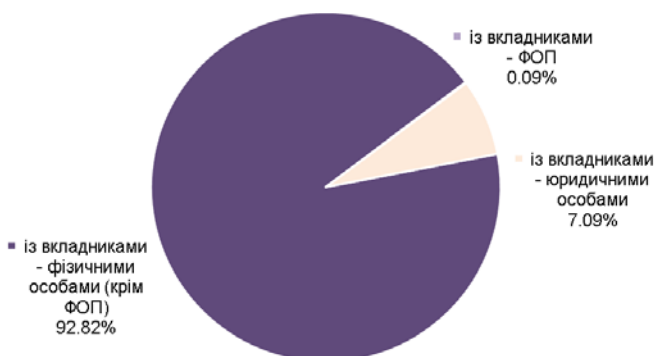

Рис. 3. Розподіл кількості учасників НПФ за статтю та віком станом на 30.06.2023 р.

Кількість вкладників НПФ в адмініструванні компаній-членів УАІБ у квітні-червні знову несуттєво зросла (+65, +0.1%), а за два останні роки – збільшилася на 2.5 тис. осіб, або на 3.0%, до майже **86.3 тис. осіб**. У 2-му кварталі додалося 296 вкладників-фізичних осіб (506 із початку 2023 року), а з червня 2021 року – 3.7 тис. осіб (4.5%).

Станом на 30.06.2023, як і у березні й на початку року, 97.7% вкладників НПФ (крім КНПФ НБУ) – фізичні особи, із якими укладено 92.8% усіх пенсійних контрактів, або 86.9 тис. шт. (рис. 4). Загальна **кількість пенсійних контрактів** цих фондів у червні зросла до майже 93.7 тис. шт. (+0.1%).

Пенсійні контракти станом на 30.06.2023

Вкладники НПФ станом на 30.06.2023

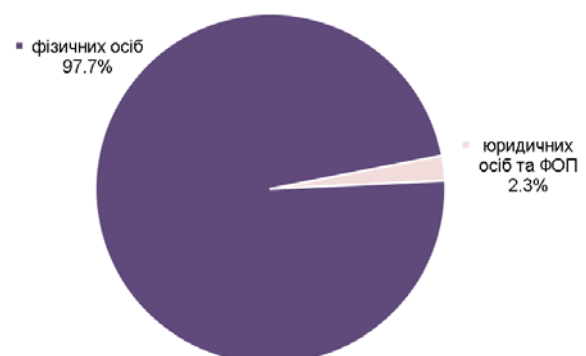

Рис. 4. Розподіл кількості вкладників НПФ та укладених пенсійних контрактів за категоріями станом на 30.06.2023 р.

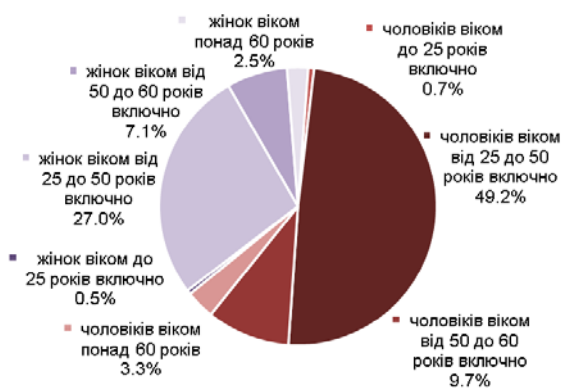
3.2. Пенсійні внески і виплати

Пенсійні внески до 57-ми НПФ в адмініструванні компаній-членів УАІБ за 2-й квартал 2023 року становили **54.5 млн грн**, тобто майже удвічі більше, ніж за попередній, але на 27.8% менше, ніж за 2-й квартал 2021 року. Із них 63.0% надійшли від чоловіків, 37.0% – від жінок, а найбільші дві підкатегорії з обох груп (25-50 років) забезпечили понад 76% квартальних внесків (рис. 5).

Станом на 30.06.2023 НПФ (крім фонду НБУ) загалом отримали **1 773.7 млн грн** пенсійних внесків. Із них 53.0% припадало на юридичних осіб.

За останні два роки станом, включно з періодом запроваджених регулятором у зв'язку з воєнним станом із 24 лютого 2022 року обмежень на діяльність фондів та адміністраторів НПФ, пенсійні внески фондів в адмініструванні компаній-членів УАІБ на кінець червня зросли на **289 млн грн (+19.4%)**.

Пенсійні внески за 2-й кв. 2023

Пенсійні внески станом на 30.06.2023

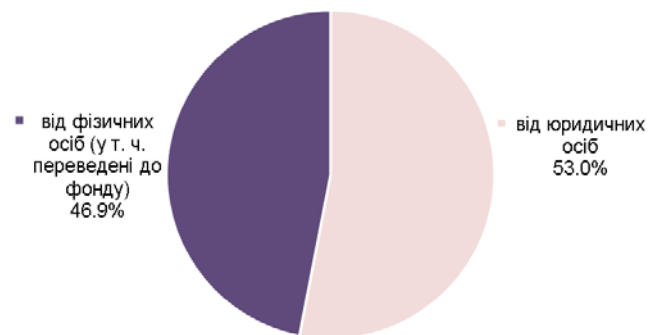
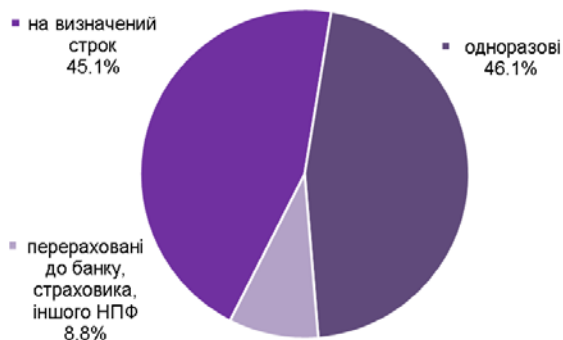

Рис. 5. Пенсійні внески до НПФ за 2-й квартал 2023 року і станом на 30.06.2023 р.

Пенсійні виплати із НПФ (крім КНПФ НБУ) за 2-й квартал 2023 року становили **28.2 млн грн**, тобто на 59.4% більше, ніж за попередній, але на 12.6% менше, ніж за аналогічний період 2021 року. Із них одноразових виплат було 46.1% (рис. 5, за попередній квартал – 52.1%), на визначений строк – 45.1% (42.5%), перерахувань до банків, страховиків або інших НПФ було 5.4%.

Станом на 30.06.2023 ці пенсійні фонди виплатили учасникам або перерахували на їхні рахунки в інших фінансових установах **686.7 млн грн**, або на понад 149 млн грн (27.8%) більше, ніж два роки тому. Із них 64.8% були одноразовими, 20.7% – на визначений строк, а решта 14.5% становили перерахування до інших фінансових установ.

Пенсійні виплати за 2-й кв. 2023

Пенсійні виплати станом на 30.06.2023

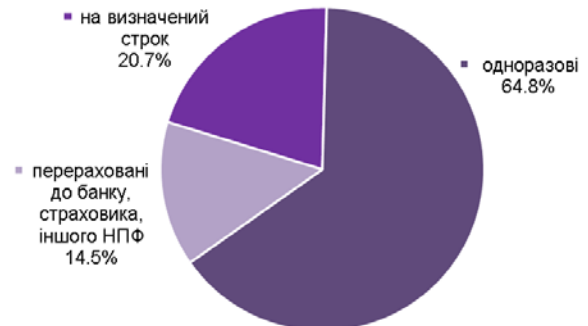

Рис. 6. Пенсійні виплати з НПФ за 2-й квартал 2023 року і станом на 30.06.2023 р.

Загальна сума пенсійних коштів на індивідуальних пенсійних рахунках учасників, тобто чиста вартість активів (ЧВА) усіх 57-ми НПФ в адмініструванні компаній-членів УАІБ на 30.06.2023 становила **2 543.6 млн грн**. За 2-й квартал вона зросла на 112.0 млн грн (+4.6%), за перше півріччя 2023 року – на 7.8%, а за два роки, із часу до початку повномасштабної війни рф проти України, – на 23.5% (483.2 млн грн).

Сума прибутку від інвестування їхніх активів на кінець червня збільшилася до **1 454.1 млн грн** за весь період їхньої діяльності. Це на 90.4 млн грн (6.6%) більше, ніж у березні, та на 150.7 млн грн (11.6%) – ніж на початку 2023 року. Таким чином, понад 80% квартального та піврічного приросту ЧВА цих НПФ було забезпечено інвестиційним прибутком. За два роки із червня 2021-го, він зріс на понад 341 млн грн (+30.7%) і становив понад 70% приросту сукупної ЧВА НПФ (крім КНПФ НБУ).

За даними УАІБ, показники зміни одиниці пенсійних активів (ЧВО) для 56-ти НПФ в

адмініструванні компаній-членів Асоціації (без урахування одного фонду, ЧВО якого була незмінно 0.00 грн) за 2-й квартал 2023 року були в межах від -5.4% до +6.8%. Позитивну зміну ЧВО (доходність) за цей період вдалося забезпечити 42-м НПФ (75%, після 70% за попередній квартал). При цьому 31 фонд (55%) щонайменше компенсували втрати від споживчої інфляції за цей квартал. Також, 54 фонди мали квартальну доходність вищу, ніж строкові річні банківські депозити у золоті, 39-42 фонди – ніж депозити у євро і доларах США, 15 – ніж вклади у гривні, а 11 – ніж однорічні гривневі ОВДП.

За перше півріччя 2023 року ці НПФ мали зміну ЧВО від -8.4% до +10.1%, із них для 40-ка фондів (71%) вона була позитивною.

За даними НКЦПФР, середньозважений показник зміни ЧВО пенсійних активів за рік у червні 2023 року становив 9.96% без урахування КНПФ НБУ та 11.71% з урахуванням КНПФ НБУ (після, відповідно, 6.89% та 8.62% у березні).⁶

3.3. Структура активів НПФ в управлінні

У структурі активів НПФ в управлінні КУА частка *цінних паперів* у 2-му кварталі 2023 року, як і у попередніх, зменшилася – із 55.9% до **54.9%** (рис. 7).

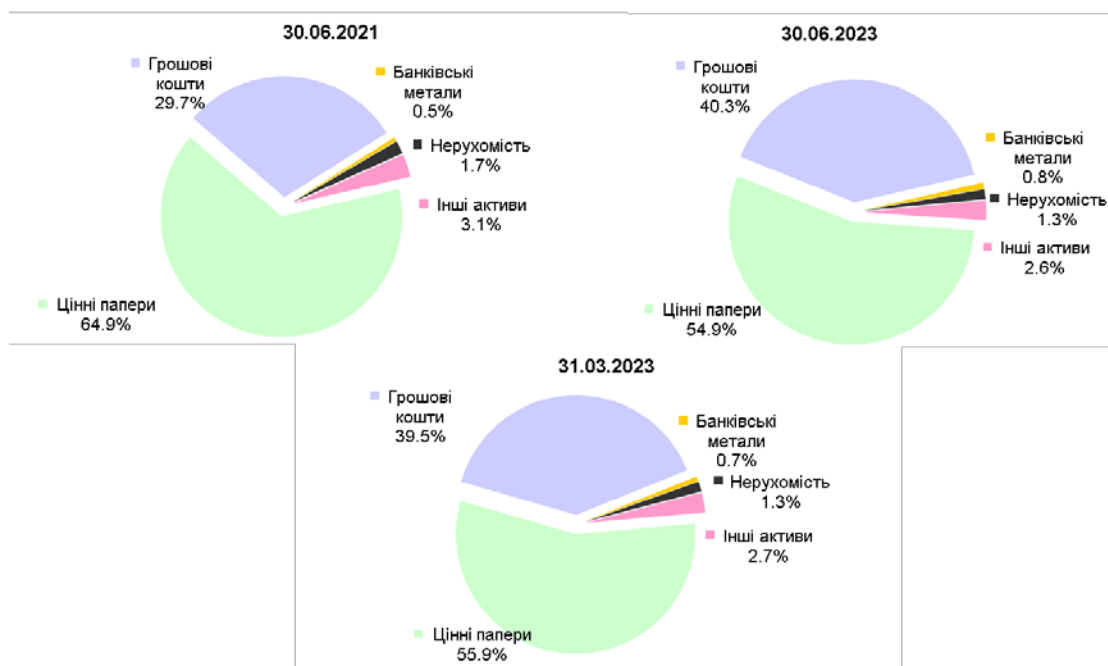

Рис. 7. Динаміка структури агрегованого портфеля НПФ (без КНПФ НБУ) за 2-й квартал 2023 року та за 2 роки

⁶ Інформація НКЦПФР щодо розрахунку середньозваженого показника зміни чистої вартості одиниці пенсійних активів за рік у березні та квітні 2023 року

на сайті НКЦПФР: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2023/09/dsz_npf_31_05_30_06_31_07_31_08_2023.pdf.

Це було зумовлено слабшим зростанням сукупної вартості інвестицій пенсійних фондів в інструменти ринків капіталу (+2.8% за 2-й квартал), ніж активів НПФ загалом і грошових коштів у них зокрема.

Кошти на банківських рахунках (у тому числі депозитних) у червні 2023 року залишалися другою найбільшою складовою активів НПФ в

управлінні та адмініструванні компаній-членів УАІБ. У 2-му кварталі їхній обсяг збільшився на 6.9% (після +12.0% за 1-й), до понад 1 млрд грн.

Врешті, частка грошей в активах цих НПФ зросла з 39.5% у березні до **40.3%** у червні (36.3% на початку 2023 року).

Таблиця 3. Структура активів НПФ в управлінні КУА у розрізі видів фондів станом на 30.06.2023 р., млн грн

Вид НПФ	Цінні папери	Грошові кошти	Банківські метали	Нерухомість	Інші активи
Відкриті	1 078.9	834.3	20.7	25.6	55.7
Корпоративні	232.1	138.4	0.0	0.0	2.3
Професійні	90.3	56.7	0.0	7.0	9.1
Всього	1 401.4	1 029.4	20.7	32.6	67.1

Для всієї індустрії НПФ, з урахуванням корпоративного фонду НБУ, у 2-му кварталі вага **цінних паперів** в активах також продовжувала зменшуватися: із 53.1% у березні до **52.9%** у червні (рис. 8) (55.3% на початку 2023 року). Обсяг інструментів ринків капіталу в усіх НПФ – 2 373 млн

грн на 30.06.2023 – у цілому зріс на 4.2% за квартал, що суттєво поступалося темпу приросту грошей.

Кошти у банках для усіх НПФ збільшилися на 6.7% (після +9.1% за попередній квартал), до 1 941 млн грн. Врешті, їхня вага в активах усіх НПФ зросла з 42.4% у березні до **43.3%** у червні (40.2% на початку 2023 року).

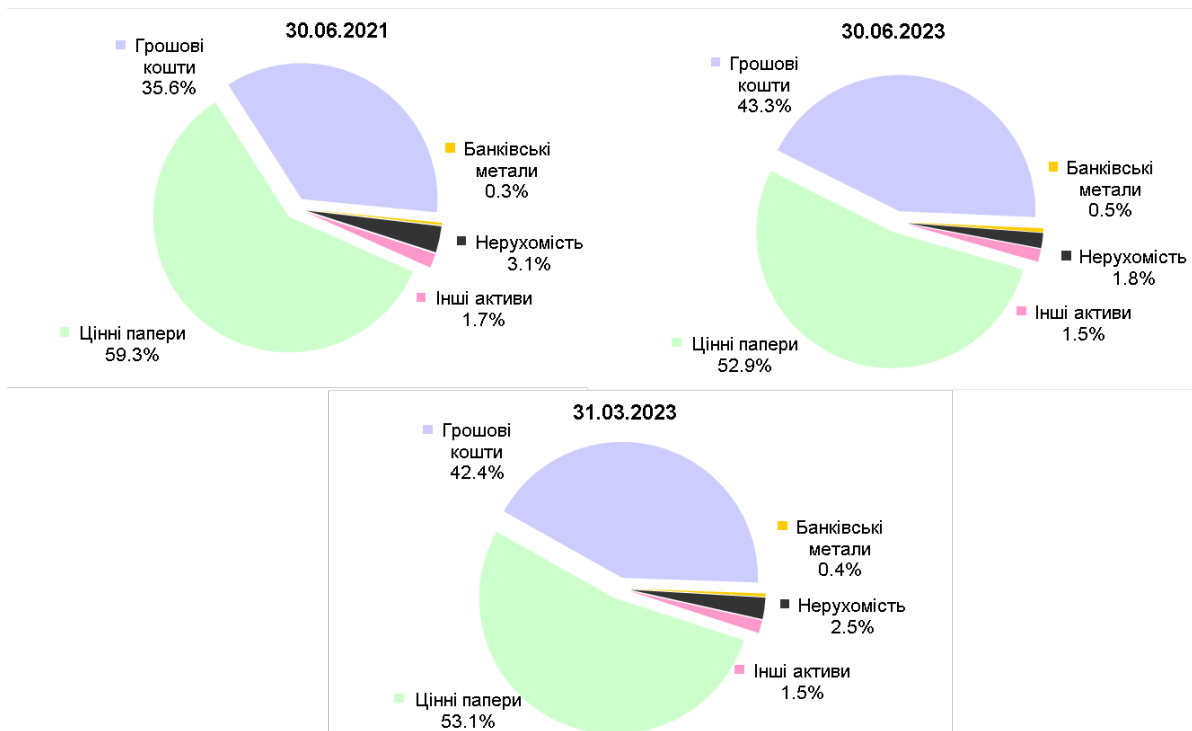

Рис. 8. Динаміка структури агрегованого портфеля НПФ (із КНПФ НБУ) за 2-й квартал 2023 року та за 2 роки

Що стосується окремих інвестиційних інструментів серед цінних паперів, зведений портфель НПФ в управлінні та адмініструванні компаній-членів УАІБ у **державних облігаціях** (у т. ч. ОВДП) у квітні-червні 2023 року збільшився на 4.6%, до 1 234.3 млн грн. Їхня частка в активах цих НПФ, відповідно, залишалася найбільшою серед фінансових інструментів і майже незмінною впродовж 2-го кварталу: 48.4%, як і у березні (рис. 9). Цьому сприяло збереження високих ставок за ОВДП в умовах суттєвого зниження інфляції.

Активи НПФ у **муниципальних облігаціях** у червні 2023 року, як і раніше, були тільки у відкритих та корпоративних НПФ в адмініструванні компаній-членів УАІБ (разом – 11.1 млн грн). За 2-й квартал вони скоротилися на 2.5%, а їхня вага в НПФ

(без фонду НБУ) опустилася загалом із 0.5% до 0.4%, а у корпоративних фондах – із 3.0% до 2.9%.

Зведений портфель **корпоративних облігацій** в активах НПФ (крім фонду НБУ, де вони також були відсутні) у квітні-червні 2023 року втратив іще 12.3% (після -40% за 1-й квартал) і коштував 117.8 млн грн. Його вага в сукупних активах цих НПФ впала за 2-й квартал із 5.5% до 4.6%.

Акції у цей період залишалися одним із найменш затребуваних інструментів в активах НПФ. Попри падіння українського фондового ринку на 32.1% за 2-й квартал (за індексом УБ), їх зведений пакет в активах НПФ (крім фонду НБУ) збільшився на 2.2%, а усіх НПФ – на 1.9%. На кінець червня він коштував 38.1 млн грн (із КНПФ НБУ – 45.1 млн грн), а його частка залишалася у межах 1.5%, як і у березні та на початку 2023 року (в усіх НПФ у цілому – 1.0%).

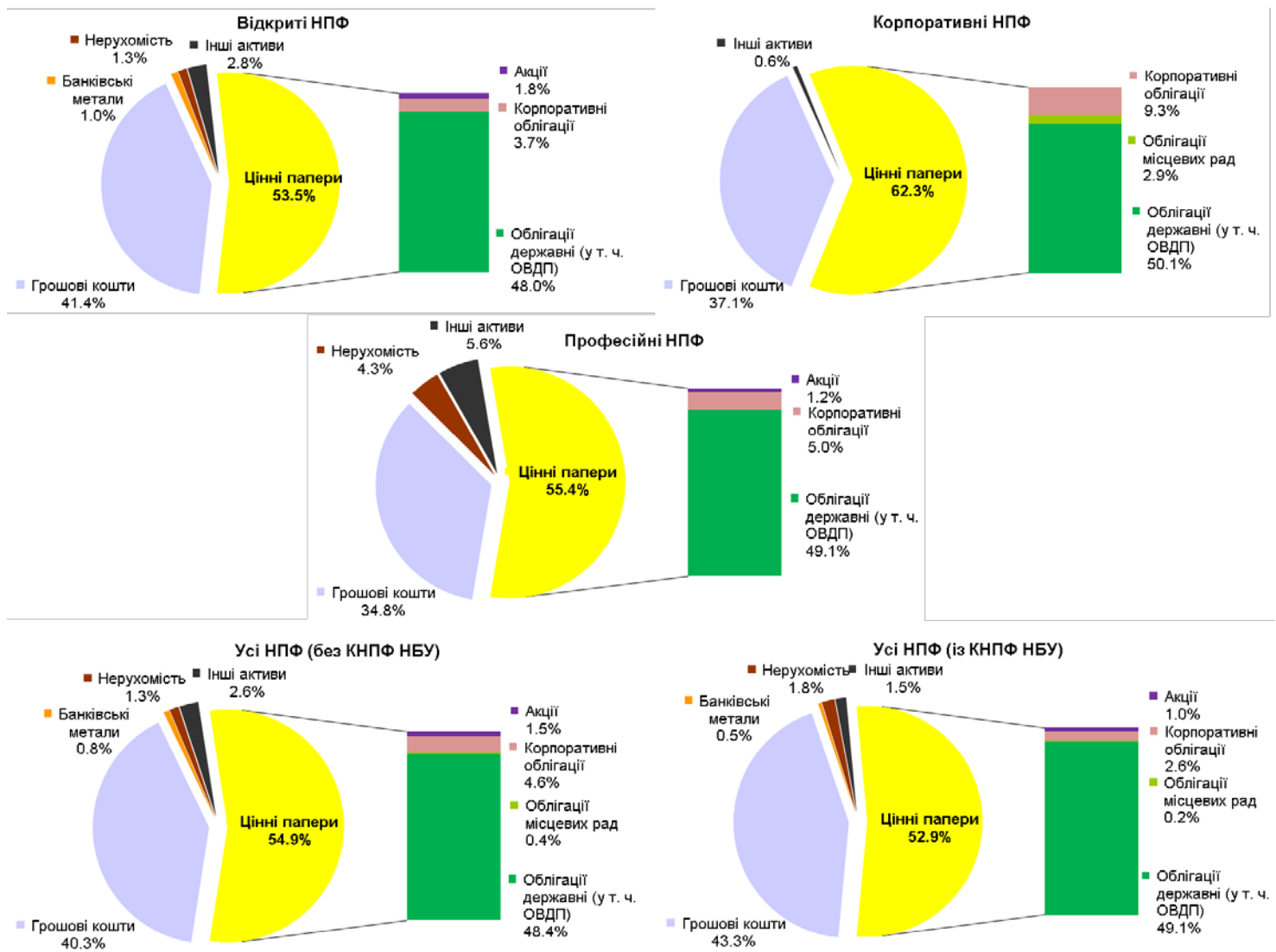

Рис. 9. Структура активів НПФ у розрізі видів фондів станом на 30.06.2023 р.

Нерухомість, як і раніше, на кінець червня 2023 року мали у своїх активах тільки *відкриті* та *професійні* НПФ із усіх фондів в управлінні КУА, на загальну суму 32.6 млн грн (в усіх фондах, із КНПФ НБУ – 80.1 млн грн). Сукупна вартість цих активів у портфелях НПФ в управлінні КУА у 2-му кварталі не змінилася, а в усіх НПФ загалом – зменшилася на 26.5% за рахунок фонду НБУ. Врешті, частка нерухомості в активах НПФ (без КНПФ НБУ)

скоротилася у межах 1.3%, а в активах усіх НПФ у цілому – з 2.5% до 1.8%.

Банківські метали на 30.06.2023, як і раніше, були в активах тільки *відкритих* НПФ (20.7 млн грн), де їхня сукупна вартість за 2-й квартал зросла на 28.9%, попри зниження ціни золота на 3% за цей період. Вага цих активів у секторі зросла з 0.8% у березні до 1.0% у червні. В активах усіх НПФ (окрім фонду НБУ) вона підвищилася з 0.7% до 0.8%.

Додаткова інформація про ІСІ на сайті УАІБ:

- [Ринок у цифрах](#)
- [Компанії та фонди](#)